

Mi selektis nur 3 el tiaj 99 tristrofaj pantunetoj. Bonvolu bone atentigi la ripetiĝon de laŭordaj linioj kaj la konformecon de la unua kaj lasta linio de la unuopaj poeziaĵoj, kiuj potence akcentas la celitan eldiron. La "ermito" spegulas la Ŝulcan senton de izoliteco pro miskompro en Esperantujo - ne nur pro diverskonceptaj prilingvaj opinioj sed precipe pro lia progresinta malbona aŭdkapablo. Sed ankaŭ en sia poeziaĵa La Mago, Ŝulco ne malevitas atentigi la Esperantistaron, gardi ĝian lingvon. Tion montras la pantuneto "Lingvo arte farita". Kaj pro la funebra reveno de lia forpaso antaŭ unu jaro, mi aldonas al tiu recenzo mian propran saluton al Esperantlingva verkisto, pentristo, filozofo kaj erudita scienculo per poeziaĵo, kompreneble ankaŭ pantunetforme.

Lingvo arte farita (paĝo 93)

El nia lingvo faru ne ludilon!
Severa estas ĝi, science grava.
Ekkonu ĝuste ĝian malfacilon!
Genia verko de racio rava!

Severa estas ĝi, science grava,
surbaze de logiko interhoma,
genia verko de racio rava!
Tutmonda konvencio idioma!

Surbaze de logiko interhoma
disfaldas ĝi mirige sian brilon.
Tutmonda konvencio idioma!
El nia lingvo faru ne ludilon!

Rikardo Ŝulco (1906 - 1997)

Li siajn pensojn malavare donis,
staranta firme sur la Fundamento.
Aprobi ilin oni ne bezonis,
ĝojigis lin komprena komplimento.

Staranta firme sur la Fundamento
pri nia lingvo zorgis li vivhorojn:
ĝojigis lin komprena komplimento
kaj amasigis li en ni trezorojn.

Pri nia lingvo zorgis li vivhorojn,
nelogikaĵojn tute ne pardonis,
sed amasigis li en ni trezorojn.
Li siajn pensojn malavare donis.

R. Sachs

Recenzo

Zlatko TIŠLJAR: Eŭropa ideologio, Inter-Kulturo Maribor, 1998, 68a paĝa poŝformata libr(et)o, 11.5 x 16.5 cm, ISBN 961-6075-19-5

Valoro kaj kvalito de libro estas dependa de ties enhavo, ne de ties granda aŭ maldikeco. Tian eldiron pravigas la lasta publikigaĵo de Tišlar, kiu prezentis sian "Eŭropan ideologion" dum la Montpeliera UK komence de Aŭgusto 1998. Bedaŭrinde la anonco de la oficiala aŭtoro prezentado de la poŝlibro okazis eksterprograme kaj same eksterprograme ŝanĝiĝis dufoje la anoncita prelegejo - kun bedaŭrinde nur manpleno da aŭskultantoj sed tamen, aŭ pro tio, trecege vigla diskutado.

Mi jam estis trafoluminta la libreton antaŭ la aŭtoro prezentado. Impresis min la densigita formo de speciala demando, kiun Tišlar jam aludis en siaj antaŭaj verkoj "Duobla Spiralo" (1991) kaj "Esperanto vivas malgraŭ la Esperantistoj" (1997), nome kiel pli efike klarigi al personoj, kiuj ne parolas Esperanton kaj precipe al politikistoj, la karakteron, valoron kaj celon de neŭtrala transnacia Eŭropa lingvo.

La nuntempa Eŭropo-Unio estas matura. Tamen preskaŭ ĉiu unuopa membroŝtato pensas pri propralantaj avantaĝoj pere de membreco. Tie kuŝas la malkompreno de subsidiareca pensado kaj la bazaj problemoj de Eŭropa unueco. La plej granda ĝisnuna manko de Eŭropo estas definitiva normlingvo kiel komunikilo kaj identecsigno por Eŭropanoj. Estas tiu lasta funkcio de unueca lingvo, kiu pleje gravas kaj kiun ne povas anstataŭi iu ajn de la grandaj naciaj lingvoj, kiom vaste ĝi estu jam parolata - ĉu politike, science, komputile, ĉu interjunulare, lerneje, eduke, ĉu internacie, restoracie, flughavene.

Dum debatoj pri Esperanto kiel komuna Eŭropa lingvo, post legado de la Tišlara libreto oni ne plu fanfaronos pri facila, nur kelksemajna ellerno de Esperanto ĝis plena posedo (kio ne veras), pri nur 16 reguloj por posedi la Esperantan gramatikon (kies ĝustaj aplikoj ne estas tiom facilaj), aŭ pri la interesperantista unueco kaj samceleco (kio estas absoluta malvera revo). La baza trajto de "Eŭropa Ideologio" estas ke transnacia Esperanto kiel "Eŭrolingvo" evoluigus propran Eŭropan individuecon, kaj kungluus la Eŭropanojn al specifa socia organismo kiu ŝatos kaj protektos la etnajn diversecojn kaj forte malakceptas ekskludi el la Eŭropa komunumo malgrandajn naciajn kulturojn kaj lingvojn pro daŭra dominado de iu politike, ekonomie kaj homamase forta sed al iu nacio apartenanta, nacia lingvo. Esperanto garantius egalecon de ĉiuj naciaj lingvoj en estonta internacia komunika ordo.

Al tiaj gravaj bazaj pensoj, kiuj transtrenas en dek-du ĉapitroj la libreton kiel ruĝa fadeno, sekvas kiel dek-tria ĉapitro la de Tišlar 1995 iniciatita "Eŭropa Manifesto". Mi dubas, ĉu aldono de tiu lasta ĉapitro nepre necesas, ĉar temas pri apliko de idearo kun la ĉefa principo de subsidiareco en kultura kaj lingva politiko. Tion la aŭtoro jam bone priskribis en la antaŭaj ĉapitroj. Kritikindas ankaŭ kelkaj forlasoj de la temo je la librofino kaj malplialtiĝo de la komence skrupula lingva ekzakteco. Sed tiu manko estas solvebla en sekva eldono. Kiel poŝformata libreto "Eŭropa Ideologio" ne nur apartenu en la poŝon de ĉiu Eŭropane pensanta Esperantisto, sed oni devas preni ĝin plejeble ofte en la manon por studi kaj pripensi ĉu eblas iam estonte Eŭropa identeco.

R. Sachs